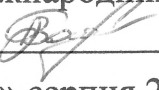

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету суспільних наук
і міжнародних відносин

 Іван ГОЛОВКО
«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.8 Політологія міжнародних відносин

шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

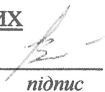
спеціалізація
(за наявності) _____

освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

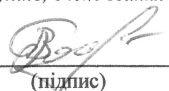
рік набору 2024/2025 форма навчання денна термін навчання 3 роки 10 місяців

вид дисципліни обов'язкова

Розробник (-и) Висоцький Олександр Юрійович, професор кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, професор
вказати розробників: ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Іван Головко
(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету
Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

Дніпро
2024

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залик	залик	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2025/26	1	2	2						4	120	48	16		32		72
20__/_																
20__/_																
20__/_																

* Робоча програма (РП) розробляється на повний цикл навчання за навчальною дисципліною, тобто зазначаються усі семестри викладання за ОП, якщо дисципліна викладається декілька років.

1. Мета дисципліни

Сформувати у студентів всебічні знання про теоретичні основи провідних європейських шкіл геополітики, сутність геополітичних процесів у сучасних Європі і світі, особливості формування і розвитку геополітики провідних європейських держав.

Вивчення дисципліни також забезпечує формування наступних компетентностей за ОПП:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності). Опанування програми повної загальної середньої освіти.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	знати: методи критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання;	РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та	1-2

		внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	
2	уміти: реалізовувати поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, володіти майстерністю та інноваційністю на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.	РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	3-4
3	знати: методи критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання;	РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	5-6
4	уміти: реалізовувати поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, володіти майстерністю та інноваційністю на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.	РН19. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.	7

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
2 семестр						
<i>Розділ 1. Теоретичні засади політології міжнародних відносин як науки</i>						
1	Тема 1. Політологічний дискурс міжнародних відносин	2	-	4	-	4
2	Тема 2. Формування і розвиток політичної думки з проблем зовнішньої політики й міжнародних відносин	2	-	4	-	4
3	Тема 3. Сучасні теорії та доктрини міжнародної політики	2	-	4	-	4
<i>Розділ 2. Міжнародні відносини та світова політика</i>						
4	Тема 4. Міжнародна система і світовий порядок	2	-	4	-	8
5	Тема 5. Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави	2	-	4	-	8
<i>Розділ 3. Форми міжнародної взаємодії</i>						
6	Тема 6. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв’язання	2	-	4	-	8
7	Тема 7. Міжнародне співробітництво: поняття, сутність, напрямки розвитку	2	-	4	-	8
<i>Розділ 4. Політологічний вимір явищ та процесів в міжнародному середовищі</i>						
8	Тема 8. Політичний аналіз сучасних інтеграційних процесів	0	-	2	-	14
9	Тема 9. Політичний аналіз сучасних глобалізаційних процесів.	0	-	2	-	14
Всього		16		32		72

Тематика практичних / семінарських / лабораторних занять

№ Темі	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1. Освітній процес у вищій школі</i>			
Тема 1	Тема 1. Політологічний дискурс міжнародних відносин 1. Генезис і предметна галузь політології міжнародних відносин. 2. Структура предмета політології міжнародних відносин.	4	№1-19, Додаткова № 1-23

Тема 2	Тема 2. Формування і розвиток політичної думки з проблем зовнішньої політики й міжнародних відносин 1. Погляди на зовнішні відносини народів, війну і мир в Стародавньому Сході й в Античні часи. 2. Погляди на зовнішні відносини народів, війну і мир в добу Середньовіччя.	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 3	Тема 3. Сучасні теорії та доктрини міжнародної політики 1. Сучасні політичні теорії природи міжнародних відносин. 2. Основні тенденції розвитку світової політики.	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 4	Тема 4. Міжнародна система і світовий порядок 1. Міжнародна система як явище міжнародного життя і політологічна категорія. 2. Теорії міжнародного середовища.	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 5	Тема 5. Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави 1. Національні інтереси: сутність і тлумачення. 2. Типологія національних інтересів	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 6	Тема 6. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання. Міжнародні спори 1. Міжнародний конфлікт як суспільно - політичне явище. 2. Основні ознаки і властивості міжнародного політичного конфлікту.	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 7	Тема 7. Міжнародне співробітництво: поняття, типи, способи реалізації 1. Поняття міжнародного співробітництва. 2. Теорії міжнародного співробітництва.	4	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 8	Тема 8. Політичний аналіз сучасних міжнародних інтеграційних процесів 1. Міжнародні інтеграційні процеси як феномен міжнародного життя. 2. Теоретичний дискурс щодо сутності процесу міжнародної інтеграції. 3. Основні види і типи міжнародних інтеграційних процесів. 4. Сфери вияву сучасних міжнародних інтеграційних процесів. 5. Стратегії розвитку міжнародних інтеграційних процесів.	2	№1-19, Додаткова № 1-23
Тема 9	Тема 9. Політичний аналіз сучасних глобалізаційних процесів 1. Глобалізація як феномен міжнародного життя. 2. Історичні форми розвитку глобалізації. 3. Моделі розвитку глобалізації. 4. Альтерглобалізм як альтернатива глобалізації.	2	№1-19, Додаткова № 1-23
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
1	Тема 1. Політологічний дискурс міжнародних відносин	8	№1-19, Додаткова № 1-23
2	Тема 2. Формування і розвиток політичної думки з проблем зовнішньої політики й міжнародних відносин	8	№1-19, Додаткова № 1-23
3	Тема 3. Сучасні теорії та доктрини міжнародної політики	8	№1-19, Додаткова № 1-23
4	Тема 4. Міжнародна система і світовий порядок	8	№1-19, Додаткова № 1-23
5	Тема 5. Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави	8	№1-19, Додаткова № 1-23
6	Тема 6. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання. Міжнародні спори	8	№1-19, Додаткова № 1-23
7	Тема 7. Міжнародне співробітництво: поняття, типи, способи реалізації	8	№1-19, Додаткова № 1-23
8	Тема 8. Політичний аналіз сучасних міжнародних інтеграційних процесів	8	№1-19, Додаткова № 1-23
9	Тема 9. Політичний аналіз сучасних глобалізаційних процесів	8	№1-19, Додаткова № 1-23
Всього годин		72	-

5. Схема формування оцінки

5.1 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Виступи на семінарських заняттях	впродовж семестру	48 (16 семінарів * 3 бали)
Бліц - опитування	впродовж семестру	6
Написання есе	34 тиждень	6
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60 б.

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Форма 1. Виступи на семінарських заняттях	
Бали	Критерій
При оцінюванні участі студента/ки у семінарському занятті враховується: – відповідність змісту виступу здобувача питанням, що виносяться на семінарське заняття; – структура виступу (вступ, виклад основного матеріалу, висновки); – ґрунтовність відповіді на запитання аудиторії/викладача; – участь у дискусії та навички ведення дискусії; – уміння використовувати у відповіді/дискусії раніше здобуті знання у рамках освітньої програми; – посилання на першоджерела; – активність здобувача на занятті.	
0	відсутність здобувача на семінарському занятті; здобувач не приймає участі у семінарському занятті
2	підготовка доповіді та виступ на семінарському занятті
1	відповіді на поставлені запитання у контексті доповіді
Форма 2. Бліц-опитування	
Бали	Критерій
0	здобувач не надав відповіді на запитання; відповів не вірно
1	здобувач надав чітку, вірну відповідь
Форма 3. Есе	
Бали	Критерій
0	робота не виконана; здана не у зазначений термін
1	технічне виконання роботи
1	використання наукової методології при виконанні роботи
1	використання першоджерел, актуальної інформації при виконанні роботи
1	чіткість, логічність, послідовність викладення матеріалу
1	узагальнення отриманих результатів
1	формулювання рекомендацій

4. Підсумкова екзаменаційна робота

Підсумкова екзаменаційна робота має на меті перевірку засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни.

Передбачає обов'язкову присутність здобувача вищої освіти.

Структурно складається з:

Вид завдань	Кількість завдань	Максимальна кількість балів
Теоретичні питання	2	1*10 балів =20
Тестові завдання з одним правильним варіантом відповіді	10	10*2 бали =20
Усього		40

Критерії оцінювання теоретичних питань

Бали	Критерії
0	не володіє навчальним матеріалом; не розуміє змісту питання; не в змозі викласти матеріал логічно та послідовно.
2-4	володіє частковими знаннями навчального матеріалу; не в змозі викласти зміст більшої частини теоретичного питання.
6	володіє частковими знаннями навчального матеріалу; викладає основний зміст матеріалу без всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; допускаються окремі неточності та помилки.
8	достатньо повно володіє навчальним матеріалом; логічно, змістовно, обґрунтовано його викладає; при викладанні питань не вистачає достатньої аргументації; можливі окремі неточності та незначні помилки.
10	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань; логічно, змістовно викладає матеріал з достатньою аргументацією.
Мінімальна оцінка 0 балів; Максимальна оцінка 10 балів	

** (за кожною формою оцінювання, зазначеною у п. 5.2)*

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

За характером викладення навчального матеріалу:

- словесні;
- наочні;
- практичні.

За організаційним характером навчання:

- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

За логікою сприймання та засвоєння інформації:

- індуктивно-дедуктивні;
- дослідницькі;
- проблемні тощо.

Інтерактивні методи навчання («мозковий штурм»; кластери / таблиці; круглий стіл / дискусії; метод групової роботи / метод проєктів) та активні методи навчання (презентації; кейс-технології / кейс-метод; проблемні лекції; дидактичні ігри).

Інструменти та обладнання: Опанування навчальної дисципліни потребує використання мультимедійного обладнання(проектора, ноутбука)

Програмне забезпечення: ліцензія у складі пакету MicrosoftOffice 365 A1 Plusforfaculty

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Андріїв Б.Є. Новий муніципалізм: глобальна «політика на основі місця». *Політікус: науковий журнал*. 2022. Вип.5. С. 93-104. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.14>.
2. Вільчинська І. Ю., Биркович, Т. І. Геополітика: еволюція ідей у контексті збереження мирних взаємовідносин між державами. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. (9), с. 7–19. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.9.2022.265451>
3. Гбур З. Теоретико-методологічні засади поняття міжнародного тероризму. *Ел.журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток»*. 2021. № 2. DOI: [10.32702/2307-2156-2021.2.3](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.2.3)
4. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). Київ: НА СБУ, 2021. 189 с. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf
5. Гірман А.П., Загорулько Я.І., Резуник О.В. Питання співвідношення понять «міжнародні відносини» та «світова політика». *Регіональні студії*, 2021. № 27. С. 116-120. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.27.19>
6. Дерев'янка І. П. Великі і малі держави: асиметрія відносин. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 13, с. 7–18. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306851>
7. Корнійчук Л., Боднаренко Х. Африканський регіон у геополітичних інтересах Сполучених Штатів Америки на сучасному етапі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 14, с. 19–37. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.14.2024.319348>
8. Костира І., Дікарев О. Інноваційні дипломатичні стратегії традиційних акторів Індо-Тихоокеанського регіону. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 14, с. 38–58. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.14.2024.319350>
9. Кручиніна О. Україна – НАТО: проблеми та перспективи співпраці в умовах російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. Вип. 2(16). С. 145–156. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-145-156>.
10. Лікарчук Д. С. Медіація як спосіб врегулювання політичних конфліктів. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2021. № (8), с. 50–61. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.249009>
11. Лукач Н.М. Європейська політика згуртування в ХХІ ст.: орієнтири та досвід для України. *Політікус: науковий журнал*. 2021. Вип.5. С. 107-113. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-5.18>
12. Міжнародна політологія: навч. посіб. / Бульбенюк С. С., Гапоненко В. А., Довганик Н. М. та інші. К.: КНЕУ, 2022. 290 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051711.pdf>

13. Міщенко А. Б., Пугач, А. В. Легітимність зовнішньої політики України в період формування майбутнього світового порядку. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2023. № 12, с. 33–46. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292383>

14. Писаренко Т. В. Аналіз світових технологічних трендів у військовій сфері: монографія / Т. Писаренко, Т. Кваша, Т. Гаврис та ін., за заг. редакцією Т. В. Писаренко. К.: УкрІНТЕІ, 2021. 110 с.

15. Політичне лідерство: навч. посіб. / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, М. С. Гурицька та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 324 с.

16. Kravchuk O., Shulga M., Delia O., Krasnozhan N., Kuchyk, O., Kostyry, I. Regional leadership as an element of Ukraine's geopolitical strategy: *Cuestiones Políticas*, 2022. № 40 (73), p. 27–51. DOI <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4073.01>

17. Voitovych R., Masyk M., Darmostuk D., Zlenko N., Yatsyk I., Shulga M., Institutional Resilience of Public Governance Under Conditions of Sustainable Development, *WSEAS Transactions on Environment and Development*, vol. 18, pp. 884–893, 2022. DOI <https://doi.org/10.37394/232015.2022.18.83>

18. Vysotskyi O., Prudnykova O., Trynyak M. The geography of public diplomacy of President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy during the full-scale Russia-Ukraine war. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2023. Vol. 32 (3). P. 644-659. (Web of Sciences) <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112357>.

19. Vysotskyi O., Pavlov D. Global solidarity as a strategic basis for confronting the aggressor: public diplomacy of the President of Ukraine in search of ways to unite the world in the context of a full-scale Russia-Ukraine war. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 1. С. 56-69. (кат. Б) <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-01-56-69>.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 17-18 листопада 2023 р., м. Дніпро. / ред. кол.: І.В. Іщенко, І.К. Головка, П.Г. Петров. Дніпро: ПрінтДім, 2023, 290 с.

2. Бондаренко В. Д. Сучасна Ісламська Республіка Іран як осередок ескалації регіональної небезпеки на Близькому Сході. *Політікус: науковий журнал*. 2022. Вип.5. С. 105-110. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.15>.

3. Бессонова М. М. Центральна та Східна Європа у канадській зовнішній політиці. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. № (10), с. 6–33. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.10.2022.269475>

4. Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. Вип. 19. С. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-4>

5. Висоцький О.Ю. Політична безпека держави в умовах нестабільності міжнародно-політичного середовища. *Грані*. 2021. Т. 24 (2). С. 13-23. (кат. Б) <https://doi.org/10.15421/172110>.

6. Висоцький О.Ю. Теорія легітимності міжнародного права Томаса Франка. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2021. № 7. С. 129-140. (кат. Б) <https://doi.org/10.31866/2616-745x.7.2021.233313>.

7. Висоцький О. Технології національної безпеки у внутрішній та зовнішній політиці держави. *Грані*. 2023. Т. 26 (3). С. 126-133. (кат. Б) <https://doi.org/10.15421/172358>.

8. Гуменюк Б. Національно-визвольна війна України проти РФ та її вплив на регіональні та глобальні процеси. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін: зб. наук. праць*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. Вип. 31. С. 42-52. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series22.2022.31.05>

9. Дерев'янка І. Асиметрична парадигма міжнародних відносин. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 14, 7–18. DOI <https://doi.org/10.31866/2616-745X.14.2024.319347>

10. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття (до 25-річчя НУ «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса: Гельветика, 2022.

11. Зайцева З. І. Українсько-польські відносини у контексті стратегічного партнерства. Україна і світ: правові питання регіональної та глобальної безпеки: Зб. мат.-лів міжнар. наук.-пр. конф. (18 травня 2022 року, м.Київ) / ред. кол.: Кузьменко О. В., Шульженко Ф. П., Чорна В. Г. К.: ВЦ «Кафедра», 2022. С. 177–181.

12. Ластовський В. В. Політичний реалізм та ідеологія української еліти гетьманщини (друга половина XVII – середина XVIII ст.). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2021. № (8), с. 37–49. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.249005>

13. Погорелова І. С. Північнокорейська ядерна проблема та можливі сценарії її розвитку. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*, (04). 2022. С. 54–62. URL: <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/article/download/62/44>

14. Ратніков М. І. Проблеми та ризики методології контрфактичних досліджень у міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 13, с. 46–56. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306860>

15. Слюсаренко, І. Ю. Сутність та класифікація загроз міжнародній безпеці на глобальному рівні: (на основі резолюцій Першого комітету Генеральної Асамблеї ООН 2014–2021 рр.). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 2024. № 13, 57–70. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306861>

16. Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу: збірник матеріалів XI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (28 травня 2021 р.) / заг. ред. М. В. Трофименка. Маріуполь: МДУ, 2021. 218 с.

17. Ткач О. Згортання демократії як небезпека повернення до авторитаризму. *Політичні дослідження / Political Studies*, 2021. № 2, с.170–185. DOI: [10.53317/2786-4774-2021-2-9](https://doi.org/10.53317/2786-4774-2021-2-9)

18. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. 30 років незалежності. Зб. наук. праць. К.: НАН України, 2021. Вип. 8(22). 620 с. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/monitoring-2021-bez-dodatkov.pdf>

19. Чекштуріна В.М. Роль медіа у формуванні політичного дискурсу в умовах російсько-української війни. *Публічне управління і політика*. 2024. № 1. С. 53-62. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2024.1.06>

20. Шишкін І., Воронова О., Дацьо Т. Міжнародні відносини Україна – НАТО: сучасний стан і шляхи розвитку. *Journal of Innovations and Sustainability*, 2023. Vol.7. №3, <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.02>.

21. Sherr J. The Dangers of an Undefeated Russia. НІСД, 17.08.2022. URL: <https://niss.gov.ua/en/news/articles/dangers-undefeated-russia>

22. The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. 1436 p.

23. Roslon D. T., Zavada Y. I. The EU-Ukraine relations in the XXI century. *Політікус: науковий журнал*. 2021. Вип.5. С. 102-106. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-5.17>

8. Інформаційні ресурси:

1. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України – <https://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – <https://mon.gov.ua/ua>
3. Державна служба статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Веб-сайт Міністерства закордонних справ України – <https://mfa.gov.ua/>
5. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень <https://niss.gov.ua/>
6. Сайт ООН – <https://www.un.org/en>
7. Сайт РНБО України – <https://www.rnbo.gov.ua/>
8. Сайт ЮНЕСКО – <https://www.unesco.org/en>
9. Сайт ЄС – https://european-union.europa.eu/contact-eu_uk
10. Сайт Бібліотеки Конгресу США – <https://www.loc.gov/collections/country-studies/?fa=online-format:pdf&sp=2>
11. Офіційний сайт Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара – <https://www.dnu.dp.ua/>
12. Цифровий репозиторій ДНУ імені Олеся Гончара – <https://repository.dnu.dp.ua/>
13. Офіційний сайт наукової бібліотеки ДНУ – <http://library.dsu.dp.ua/>
14. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки – <http://www.libr.dp.ua/>
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
16. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва – <https://dif.org.ua/>
17. Електронний журнал «E-International Relations» – <https://www.e-ir.info/category/articles/>
18. Електронна енциклопедія «Британіка» – <https://www.britannica.com/search?query=Multilateraly+Diplomasy>
19. Сайт Офісу Ради Європи в Україні – <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/future-diplomats-explored-the-activities-and-opportunities-of-the-council-of-europe-at-the-youth-diplomatic-forum>